

Türkiye – Almanya Kültür İlişkileri Bağlamında Edebiyat ve bir Proje: Almanca'da Türk Edebiyatı Sergisi

Türkiye ile Almanya arasındaki kültürel ilişkiler, iki ülke arasındaki askeri, siyasi ve ekonomik ilişkilere bağlı olarak gelişme göstermiştir ve uzun bir geçmişe dayanır. Almanya bu süreç içinde; gerek Osmanlı İmparatorluğu, gerekse yeni Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik politikalarının gereği olarak kendi toplumunu aydınlatmada Türkologlar kanalıyla gerçekleştirilen araştırma ve çevirilerden azami yararlanma yoluna gitmiştir.

1800 olarak saptadığımız Türkçe'den Almanca'ya ilk yazınsal çeviriden günümüze uzayan bu süre içinde gerek halk bilimi araştırmaları gerekse edebi çeviriler 200 yılı aşkın tarihiyle kültürel ilişkilerin en önemli ögesi olagelmıştır.

Osmanlı ilişkileri, Bağdat Demiryolu Projesi, Askeri ittifaklar ve Birinci Dünya Savaşı ortaklığı, Cumhuriyetin kuruluşu, Nazi İmparatorluğu, İkinci Dünya Savaşı ve sonrası, Almanya'ya işgücü göçünün başladığı 1960'lı yıllar ve göçün kalıcılaşarak iki kültür arasında kültürel taşıyıcı nitelikte genç kadroların oluşmasına yol açması, iki ülke edebiyat ilişkilerine nasıl yansımıştır?

2008'de Türkiye'nin Frankfurt Kitap Fuarı'na „Konuk Ülke“ olarak katılacak olması, Türkiye Almanya Kültür ilişkilerinin tarihine toplu bir bakış sunma, bir envanter çıkarma açısından önemli bir fırsattır.

Fuar nedeniyle tüm Almanya'da yayınevleri, vakıflar, yerel yönetimlerin kültür kurumları, okullar, üniversiteler, yetişkinlerin eğitiminden sorumlu halk eğitim merkezleri gibi kurum ve kuruluşlar konuk ülke ve onun kültürü konusunda günler, haftalar, aylar süren projeler yapmakta, bu amaçla da partnerler ve projeler aramaktadırlar.

Almanca'da Türk Edebiyatı Sergisi, bir yandan edebiyatı görsel bir etkinliğe dönüştürerek, kitabı ve okumayı aktif okur olmayan geniş kitlelerin gündemine sokarken, bir yandan da okur kitlelerinin görsel belleğine de yönelmekte ve Türkiye konusunda oluşan duyarlığa görünür, algılanır ve ulaşılır medaya materyelleri sunarak katkıda bulunmaktadır.

Türkiye – Almanya ilişkilerinin böylesi bir tarihsel perspektif içinde bilince çıkması, Avrupa merkezli bir sanat olarak modern edebiyatın Türkiye'deki yerinin anlaşılması, Türkiye Avrupa ilişkilerinde olduğu gibi, Avrupa kamu oyunun aydınlatılması, önyargıların aşılması boyutunda da önemli bir kazanımdır.

Sergiler toplumun en çok kullanılan kültür kurumları olan kamu kütüphanelerinde açılmakta, hergün onbinlerce kütüphane kullanıcısının, okurun dikkatine yönelmektedir. Kütüphaneler meraklı izleyicilerin tanıtılan yazarlar ve kitaplarla dolayız ilişki kurmalarını sağlayan ideal mekanlardır. Bu anlamda Almanca'da Türk Edebiyatı Sergisi, kütüphanelerin gereksinimi olan kitap ve edebiyata yönelik tanıtma faaliyetleri kapsamında kütüphaneleri destekleyen, işlerini kolaylaştıran bir proje olarak, bu kurumlardan önemli bir destek görmektedir.

Sergi 215 X 85 cm boyutlarda yarı saydam bez panneller ve bunların dik ve gergin durmalarını sağlayan zarif, nerdeyse görünmez metal bağlantılardan ve tekli, ikili, üçlü, dörtlü ve beşli bloklardan ve her panel için tüm bu malzemenin özenle transferini mümkün kılan silindirik şekilde bir çantadan oluşmaktadır.

Mekanın büyüklüğü ve mimari yapısı elverdiği ölçüde uygun paneller biraraya getirilmekte, cam mekanlarda içeriden ve dışarıdan izlenebilecek sunumlar oluşturulabilmektedir.

Panolarda yazar fotoğrafları, yapıt kapakları, yapıtlardan özenle seçilmiş alıntılar, şiirler yer almaktadır. Sergi toplam 40 dolayında panelden oluşmaktadır.

Finansmanı sağlanabilirse, son 200 yılda Türkçe'den Almanca'ya çevrilmiş tüm yapıtların kitap kapaklarının, kısa tanıtımlarının, yazar fotoğraf ve biyografilerinin yer aldığı bir bibliyografyanın da Sergi Kataloğu” olarak yayınlanması planlanmaktadır. Bu çalışma yaklaşık 196 Sayfa tutacaktır.

Sergi panellerinin 17 tanesini göç sonrası Almanya'da oluşan edebiyat oluşturmaktadır. Bu bölüme ilişkin katalog ve bibliyografya da 100 Sayfayı bulmaktadır.

Bu çerçevede planlanan projenin yine finansmana bağlı olarak büyütülecek üçüncü ayağını ise bir İnternet Arşivi oluşturmaktadır. Bu arşivde de son 200 yıl içinde Türkçe'den Almanca'ya çevrilen ancak artık ne piyasada nede halk kütüphanelerinde ulaşılması mümkün olmayan, telif hakları 70 yılı aşkın yapıtların içinden bir seçmeyle, yine kültür ilişkilerinin ilk yıllarından derlenmiş yazı, fotoğraf ve benzeri belgelerin PDF olarak hizmete sunulması amaçlanmaktadır.

Daha ayrıntılı bilgi ve teknik detaylar için aşağıdaki adreslere başvurulabilir:

Tayfun Demir

Mobil: 0049 171 361 54 88 / taydem@web.de / www.dialogev.de / info@dialogev.de